ז: הכל ממירין פרק ראשון תמורה

אביי אמר אין לוקין על לאו שבכללות. פרש"י דהא אין לוקין דאמר אביי אין לוקין מדמי קאמר אכל חדא לקי ואליבא דמ"ד חדא מיהא לקי אלאו שבכללות בשילהי פ' כל שעה (פסחים דף מא:) לשון רש"י וכן מוכח הסוגיא כו): **שאין** זבין בחייהן. ואם תאמר ולא זכין בהן במייהן היכי מימר למאן דאמר בגמרא בתר מתכפר אזלינן ויש לומר דר"ל אף בתר מתכפר ולהו לאפוקי בעלים אחי:

לא שנו אלא בזמן הזה. כו) ופ"ת דאמר פרק שור שנגח הפרה (כ"ק דף נג:) שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו אביי אמר חלי נזק ומוקי לה במועד אכל שור של פסולי המוקדשין פטור אלמא לאו דעבו קרינא ביה וקאמר התם נמי דשור של הדיוט שנגח שור של פסולי המוקדשין מייב אלמא משמע דקרינא ביה דעבו וצריך לומר דקמיימא מייבי בכבור כו) דלא מלי פריק ג) ונבריימא נשאר קדשים דפריק להו כמומן כו) והתם בזמן הזה מיירי שהרי שהמומאים דמיירי התם עלה לא הוו בזמן הבית ואפילו הכי קאמר התם דלאו ממונו הוא ואם כן קשה הכא אמר דממונו הוא בזמן הזה וצריך לומר ל) הכא אמיירי כרבי יוסי הגלילי והכא הכתם כרבנן ואע"ג דבפ' קמא דב"ק (דף יב: ושם ד"ה ואם) ב) אמר (ולשני) הא כרבי יוסי (והא כרבנן) ג"ל דלפי זה לא מיתוקמא ההיא סוגיא דפרק הפרה:

[1] נדבה תעשה [אותו] [6] זה קדשי בדק הבית ואין לי אלא נדבה נדר מנין ת"ל ולנדר יכול אפי' קדשי מזבח תלמוד לומר ולנדר לא יצאה זה קדשי מזבח ואין לי אלא נדר נדבה מנין ת"ל נדבה רבי אומר לא יצאה בהוצאת גופו הכתוב מדבר היינו תנא קמא [7] [א] מאי לאו בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אפי' אקדישה לדמי נסכים נמי לקי ורבי סבר בהוצאת גופו [2] [3] (נמי) לקי אבל בדמי נסכים לא לקי ש"מ ואלא אותו למה לי לכדתניא [3] נדבה תעשה אותו אותו [4] תעשה נדבה ואי אתה עושה תמים נדבה בבדק הבית [8] מיכן אמרו [9] והמקדיש תמימים לבדק הבית עובר בעשה ומנין אף בלא תעשה שנאמר [2] וידבר ה' אל משה לאמר לימד על הפרשה [3] שהיא בלאו דברי ר' יהודה א"ל [4] רבי לבר קפרא [5] מאי משמע א"ל דכתיב לאמר [6] לא נאמר בדברים בי [7] [8] רבי אמרי ([9] לא) אמור איתמר המעלה [10] אבירי בעלי מומין לגבי מזבח [11] אמר [12] רבא [13] עובר משום בל תקטירו כולו [14] ומשום בל תקטירו מקצתו [15] ([16] אמר אביי) [17] אין לוקין על לאו שבכללות [18] [19] והמקדיש בעלי מומין לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות תיובתא דאביי אמר [1] אביי בגברי קתני אי בגברי עוברין מיבעי ליה אלא פשיטא בחד גברא ותיובתא דאביי אמר [2] אביי [3] אפיק [4] הקטרת מקצתו ועייל קבלת הדם לר' יוסי ברבי יהודה אית ליה לתנא קמא לית ליה קשיא ל"א והא מדסיפא רבי יוסי בר' יהודה היא רישא רבנן תיובתא דאביי תיובתא: **מתני'** הכהנים ממירין [5] בשלהן וישראל ממירין בשלהן [6] אין הכהנים ממירין לא בחטאת ולא באשם ולא בבכור אמר רבי יוחנן בן נורי מפני מה אין ממירין בבכור אמר לו ר' עקיבא חטאת ואשם מתנה לכהן ובכור מתנה לכהן מה חטאת ואשם אין ממירין [7] בו אף בכור אין ממירין בו אמר רבי יוחנן בן נורי מה [8] לו אם אינו ממיר בחטאת ואשם שאין זכין בהן בחייהן תאמר בבכור שזכין בו בחייו אמר לו רבי עקיבא והלא כבר [9] נאמר [10] והיה הוא ותמורתו יהיה קודש היכן קדושה חלה עליו בבית הבעלים אף תמורה בבית הבעלים [11]: **גמ'** תנן התם [12] בכור מוכרין אותו תם חי ובעל מום חי ושחוט ומקדשין בו [13] האשה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא בזמן [14] הזה הואיל ואית ליה לכהן זכייה בגוויה [15] (הואיל ויש לכהן שותפות בו) אבל בזמן שבית המקדש קיים כיון דתם להקרבה הוא דקאי [16] אין מוכרין אותו תמים חי איתיביה רבא לרב נחמן מוכרין אותו תמים חי חי אין שחוט לא אימת אילימא בזמן הזה מי איכא תם שחוט אלא פשיטא בזמן שבית המקדש קיים וקתני [17] נמי מוכרין אותו תמים חי (אלמא אית ליה לכהן זכייה בגוויה) לא לעולם בזמן הזה [1] מי קתני מוכרין אותו תמים חי אין שחוט לא הא גופא אתא לאשמועינן [2] דבזמן הזה נמי מוכרין אותו תמים חי איתיביה

דנפקא מלא מקרינו דמיד כן נכר (ויקרא כב): וקסרין קבלת הדם לגבא קמא ליה ליה. וקחסיא ה': **רישא רבנן.** כלומר רישא רבנן היא דלא ממיירי אקבלת הדם ואפילו הכי קא חסיא ה' וקסיא לאביי: **מתני' הכהנים ממירים בשלהן.** קרבנות שהפרים הכהן (ד:) לעצמו אם המיר בהן נתפסים בתמורה: **לא בחטאת ואשם.** שנתן לו ישראל שיקרינו לו אם המיר בו הכהן אינו עושה תמורה על ידו דהא אין לו חלק בו אלא משעת הקטרת אימורין ואילך וזכה ט) בנשר ואמר בגרייתא בהאי פירקא (ט.) אין אדם מתפיס בדבר שאינו שלו: **ולא בבכור.** שנתן לו ישראל וטעמא מפרש הכא במשנה נופה: **מפני מה אין.** הכהנים ממיירין בבכור והלא כולו שלהן הוא ומתיים הוא נותנו לו ואין הישראל מתכפר בו: **כשם שאין הכהנים ממירין בחטאת ואשם.** דהא ודאי פטיעה לן דאינו זוכה בהן אלא מהקטרת אימורין ואילך: **מה לי אינו ממיר בחטאת ואשם.** כלומר דין הוא שאין הכהנים ממירין בחטאת ואשם כו': **הוא ותמורתו.** מקיים התמורה להקדש עצמו היכן קדושה חלה על ההקדש בנית הבעלים אף תמורה לא תחול אלא בנית הבעלים אבל בנית הכהן לא חיילא לגמרי הלכך אין הכהן ממיר בבכור אבל ישראל אם המיר בו נתפס בקדושה שהרי נרשומו חלה קדושה על הבכור: **גמ' מוכרין אותו תמים חי.** הטתם משמע בין בזמן המקדש בין בזמן הזה והכי משמע אם בית המקדש קיים מוכרין אותו בהן בזמן הזה מי ראותו כהן יקריבנו אבל שחוט לא בזמן קדשים הוא דלאו אורח מלרעא לעשות שחוטה בדבר שקרב ממנו למזבח ומי בזמן הזה הוא מוכרין אותו תמים חי בין כהן לכהן בין [1] כהן לישראל והלוקח יממין עד שיפול בו מום ויאכלנו בבכור [2] בזמן הזה משגפל בו מום אין בו אלא איסור גזל שגזל את הכהן ואם מכרו כהן לו נתנו לו מותר לאוכלו וכלאמרינן בבכורות (כפ' כל פסולי המוקדשין) (דף לב:) גבי בכור בעל מום כפ) (כל פסולי המוקדשין) ב"ה ממירין ואפ' עובד כוכבים מותר לאכול הימנו אבל בתם שחוט בזמן הזה ליכא: **ומקדש בו.** כהן את האשה דממוניה הוא: **לא שנו.** דכהן יכול למוכרו חי: **אלא בזמן הזה.** דלא קאי להקרבה: **ואית לכהן זכייה בגויה.** ממיים בזמן הזה נמי הוו הבכורות לכהנים: **אין מוכרין אותו תמים חי.** דלית לכהן זכייה בגויה אלא מהקטרת אימורין ואילך: **מי איכא תם שחוט.** הא הוי קדשים בחוץ: **מי קתני שחוט לא.** דמשמע מינה דלאו בזמן הזה בזמן הזה ליכא תם שחוט: **הא גופא קמ"ל.** כלומר מאי דקתני בגרייתא ק) גופה איצטריך לאשמועינן דמוכרין אותו תמים חי דס"ד דלית לכהן זכייה עד שיפול בו מום ולאו משום דתידוק מינה שחוט לא דהא בזמן הזה קמיירי וכזמן הזה ליכא תם שחוט:

בבכור

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ה מהלי' ערכין הל"ו:
סג ב מיי' פ"ח מה' איסורי מזבח הל"ד ופ"ט:
סד ג מיי' פי"ח מהלי' מחוסרי הל"ב:
סה ד מיי' פ"ח מהלי' איסורי מזבח הל"ד ופ"ט כל"מ:
סו ה מיי' פ"ח מהלי' תמורה הל"ט:
סז ו מיי' פ"ח מהלי' בכורות הלכה ג [ופ"ט ה"ד מיתן שו שעיף ו]:
סח ז מיי' פ"ח מהלי' בכורות הלכה יח:

תורה אור השלם

א. ושור ושה שרבע וקלוט ורבה תעשה אתו ולנדר לא תעשה: ויקרא כב כז
ב. וידבר יי אל משה לאמר: ויקרא כב יז
ג. לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב בע או רע בטוב ואם המר המיר בהמה בבהמה והיה הוא תמורתו יהיה קדש: ויקרא כו י

מוסף רש"י

א. נאמר וידבר ה' וגו'. נתחלף ר"ש פרשה אחת (פסחים מב:). לא נאמר בדברים. מעריקון לאמר (ש). ועי' ר"ה עמ'. לאו אמור. ר"ל לא שים איסור לא בדברים (ש). המקדיש בעלי מומין. ר"ל קטין כלן לעולה (ר"ל ו:). ר"ל יכרין אותו תם חי. בזמן הזה ר"ל הכהנים מוכרים אותו לכהן ולוקח ר"ל מין עד שיפול בו מום ויאכלנו. ר"ל תמים שחוט לא נתן לו הקנה ר"ל קטורה לתקור בהנאה, ר"ל נדשים הפחוטין כמון הוא (ב"ק ר"ל. המקדשין בו. הכהנים את ר"ל אשה. דממונן הוא, דנעליו של כהן היינו הכהן, דמחמלה הכבור ר"ל הוא (שם). לא שנו. דבכור ר"ל הוי ממון נעלים כפרה אם (שם).

רבינו גרשום

ב. שים שקרם מום קבוע ל. קדישין יזאין לחולין ליגזז ר. עבר ושמא במקדש בעל מום ב. מורה קהני (בריתא): אפילו ד. ביא מילתא. המקדיש בעל ב. מעיקרו (מאום שפי המקדיש) ר. ל המקדיש דקל לא הוי ביודי ר. קל ליכא במינו מובחר ממנו א. ל בעל מום מעיקרא כיון ד. יכא במינו ראוי המקדיש בעל מ. ז לקי (אפי' מקדיש ליה לדמי נס. ים שיביאו בדמיו נסכים לקרן. ו. לא אותו למ"ל) כיון דקא ד. שה הכי נדבה ולנדר ביחד ו. א אותו למאי אתיא לכדתניא כ. עובר בעשה. דלאו הבא מ. לל עשה עשה: אבירי בעלי מ. ין. אימורין לוקה משום ה. ורת כולו ומשום הקטרת מ. צתו דיש בכולל כולו מקצתו. ו. אמר אין לוקין על לאו ש. בללות. על לאו שכולל בו ב. אי. ורין רבל הקטרת כולו וכל ה. ורת מקצתו כחד לאו נפקא מ. ז חתנו: בגברי קתני. אם הם ר. ה אחד מקדיש ואחד שוחט ו. א. ד מקטיר לוקה כל אחד: ב. ר"נ' הכהנים ממיירין בקרבן ש. ין. ישראל ממיירין בשלהן: אי הכהנים ממיירין לא בחטאת ול. באשם של ישראל: הויה הוא ה. ה. ותתי יהיה קדש היינו קדושת ש. ממיר שהלה עליו בבית הב. לים אף כל תמורה בבית הב. לים וכיון שבא ליד כהן יצא ב. ת בעלים הילכך אין ממיירין: נב. בכור מוכרין אותו. הכהנים חב. ם חי ובעל מום חי ושחוט מ. רש בו את האשה דממונן הוי: הו. יל ראית ליה לכהן זכיה כב. ה. דכיון דאין מזבח הוי כולו דב. ן: אי בזמן הזה מי איכא תם שו. ם. הא אין שוחטין את הבכור בזמ. ן הזה אלא במומו כדתנן בב. ורות מעשה בזכר של רחלים וקי. ורר: לא לעולם בזמן הזה. הדר. ק קשיא לן מי איכא תם שחוט מי. קתני כפירוש בברייתא אבל תם שחוט לא לא תני הכי אלא הא. גופא קמ"ל. דמוכרין אותו תמים חי ובזמן הזה:

מסורת הש"ס

א) [נעיל ו.], ב) רש"ק ת"ו. ג) [פסחים מב.], ד) [נעיל ו.], ה) [פסחים מב.], ו) [נ"ל רכז.], ז) [נ"ל נאמר לא אמור כך אימא בפסחים מב.], ח) נ"ל אימרי, ט) עי' בכ"מ במיי' פ"ח מהלכי איסורי מזבח ה"ד הגי' מסופק, י) [נ"ל אביי אמרי], כ) [מנחות נח: פסחים כד. מא: מיר לח: כ"מ קנו: כריתות ד. ה. סנהדרין סג.], ל) [נעיל י: תוספתא פ"ח ה"י תוספתא דמכתא פ"ד ה"נ], מ) [נ"ל לי], נ) מעשר שני פ"ח מ"ב ב"ק יב: [בכורות לה.], ס) [ויקרא כב.], ע) [שם], פ) [שם], צ) [מזכר דש"ס], ק) נ"ל נמצינו, ר) [נ"ל ומבריתא], ש) [אמרינן הא רבנן נ"ל מי נ"ק].

הגהות הב"ח

(א) נב: אמר אמר לאי כו'. ונלמ"ה נ"ל כן דקתמר יכול אפי' ואסקי אמר לומר כן וכא כתיב לא תקריבו אלא בקדשי תמימים דבכסי משמעי בקדשי ב"ה ר' אומר מו' אל"ל קרא ומי אתי לגדר בקדשי כל תקדישו קאי על נדבה: (ב) שם אמר אביי. נ"ל אביי אמר: (ג) שם אפיק הקטרת מקצתו. נ' ר"ש אפיק חצא מייתיה: [ד] ד"ה אמר. ר"ל ד"ה ד"ה וקבעי מי ר"ל מאי אלא ל"ל דכיון דדרשינן נדבה ולנדר שניהם לא יצאה לא שייך אותו: [ה] ד"ה מוכרין. כמן ליפמל הוא כרב אמי אמרי לקמן: [ו] בא"ד זמן הזה. ל"ג:

שיטה מקובצת

א) קבא אלא לאו תיבת מאי נמחק: ב) נוסח הוא דלקי אבל: ג) אותו אתה מקדיש לבדק הבית ואי אתה מקדיש תמימים לבדק הבית: ד) הפרשה כולה שהיא: ה) קקרא. ר"א אסברא לך לאמר לא נאמר בדברים פ"א לא יאמרו דברים והיא היא: ו) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ז) כי רב אמרי: ח) מוכח רבא אמר עובר: ט) כולו ומשום בל תקטירו מקצתו אביי אמר אין: י) אמר רב כהנא בגברי תיובתא אביי נמחק: יא) אמר לך אביי אפיק חדא מיניהו ועייל: יב) ממיירין את שלהן וישראל ממיירין את שלהן: יג) ממיירין בהן אף בבכור כי אמר לו ר' יוחנן בן נורי מה לי: יד) כבר. גליון עי' תוס' מנחות דף צג: טו) עי' בהשמטות בסוף המסכת: טז) כו את האשה: יז) בגוויה ס"א הואיל ויש לכהן שותפות בו: יח) דקאי לא הואיל ואין לכהן זכיה בגוויה ל"א הואיל ואין לכהן שותפות בו: יט) תיבת נמי נמחק: כ) הוה ומי קתני: כא) לאשמועינן דבכור מוכרין אותו תמים חי. גליון אבל שחוט לא דאי כפנים קדוש הוא ובזיון למכור קדשים ואי בחוץ שחוטי חוץ אסור בהנאה. תוס': כב) חי נמי נמחק: כג) הוא לקי ראליבא תיבת איבא נמחק: כד) הכהן להקריב לעצמו: כה) מום כפ' כל: כו) הסוגיא דקאמר בסמוך אפיק הקטרה מקצתו ועייל קבלה הדם ואי לא לקי כלל אבתי בצער ליה חדא: כז) הזה בזמן דבכור בזמן הזה מומן בעלים הוא ואי"ת: כח) בבכור שור דלא: כט) בזמומן וכן מי' רב יהודאי גאון: ל) עי' בהשמטות בסוף המסכת:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com